

endnu værre ud med Budgettet for næste Aar, hvor der er et Underskud paa 20 $\frac{1}{2}$ Mill. Kr.; og der er vel neppe nogen Rigsdagsmand, der tror, at man virkelig bliver staaende ved disse Underskud. Det gaar tværtimod saaledes, at efterhaanden som Finanslovens Behandling skrider frem, vokser Underskuddet stadigvæk. Saaledes er det gaaet tidligere, og det gaar vel neppe anderledes nu. Og selv om det kommer dertil, at vi allesammen gøre os Umage for at vise den allerstørste Spar-sommelighed — og det tror jeg, at Rigs-dagen i Betragtning af den meget alvorlige økonomiske Situation vil vise —, tror jeg alligevel, at der er saa mange Krav og saa mange Ønsker, at det vil være meget vanskeligt at stoppe op med saadanne Ting. Jeg tror tværtimod, at Underskuddet vil vokse paa adskillige Omraader. Den afgaaede Finansminister fremhævede jo, at Udgifterne til sociale og humane Formaal vare stadigt stigende, og at det var Ud-gifter, som vi hverken kunde eller skulde holde op med; og jeg tror, at Folketinget er enigt med ham heri. Jeg tror i Virkeligheden, at den Art sociale og kulturelle Opgavers Løsning er noget af en Eksistensbetingelse for vort Land; hvis vi ikke følge med paa disse Omraader, hvis vi ikke gøre det, netop fordi vi er et lille Land, som langt lettere end de store kan løse den Art Opgaver, tror jeg i Virkeligheden ikke, at vi have nogen Eksistensberettigelse som selvstændig Nation. Det er nu blevet sagt saa mange Gange, at paa disse Omraader er Danmark et Foregangsland; og det er jo til en vis Grad rigtigt paa nogle Omraader; men paa andre Omraader staa vi langt tilbage i Sammenligning med vore Nabolande.

Hvis vi tage et saadant enkelt Spørgsmaal som f. Eks. Omsorgen for vore tuberkuløse, da ere vi noget af et Foregangsland paa dette Omraade. Men der er et andet Omraade, f. Eks. Omsorgen for vore sindssyge, hvor vi staa meget langt tilbage for alle vore Nabolande. Vore Sindssygeanstalter ere allesammen overordentlig overfyldte, og der kan langt fra skaffes Plads til de sindssyge. Der er i Øjeblikket ca. 1,000 sindssyge Patienter, som ikke kunne optages paa Anstalterne, fordi der ingen Plads er. De Anstalter, vi have nu, ere saa overfyldte, at paa mange Anstalter have de sindssyge ikke en Gang saa mange Kubikfod Luft pr. Individ paa Stuerne, som man f. Eks. kræver som Minimum paa en Fattiggaard. Paa nogle af vore bedste Sindssygeanstalter ere Forholdene

saaledes, at de sindssyge, som kunne arbejde, maa arbejde i Kælderrum af en saadan Beskaffenhed, at hvis det var private, der udførte dette Arbejde, vilde der blive rejst Tiltale i Henhold til Fabrikloven; man vilde simpelthen forbyde saadanne Lokaler til Arbejdsrum. Det samme gælder andre Sindssygeanstalter, hvor man f. Eks. har Rum til Snedkerværksteder, skønt de kun have en enkelt Udgang, medens Fabrikloven kræver, at ethvert Snedkerværksted skal have to Udgange. Det er jo den Art Forhold, som ere ganske utilstedelige, og som den høje Regering kommer til at afhjælpe, enten den vil eller ej, og som jeg i øvrigt ikke tvivler om, at den høje Regering med Glæde vil tage op og arbejde paa. Men det er noget, der selvfølgelig vil koste overordentlig mange Penge.

Der er mange andre sociale Opgaver, som maa og skulle løses, og som sikkert ville koste mange Penge. Jeg kan f. Eks. nævne saadant noget som Forsorg for Epileptikere. Det er et Spørgsmaal, som trænger sig paa, og som Staten maa tage sig af. Hidtil har dette Spørgsmaal været overladt til den private Forsorg; men disse Epileptikere ere tidt og ofte Folk, som kunne være meget farlige for Samfundet, og derfor kan Staten ikke afvise denne Opgave, men det er en Opgave, som koster ganske overordentlig mange Penge at løse. Et bestemt Spørgsmaal, som er beslægtet med disse, er f. Eks. Spørgsmaalet om Oprettelsen af Kriminalasyler for saadanne forbryderiske sindssyge eller sindssyge Forbrydere, som ikke kunne være paa Sindssygeanstalterne. Ogsaa det er et Spørgsmaal, som Regeringen neppe heller vil vise fra sig, da det er et Spørgsmaal, der har været brændende i lang Tid. Men det vil ogsaa koste betydelige Summer.

Dernæst kan jeg nævne en anden Opgave. I 7 Aar have vi nu haft en Invalide- og Alderdomskommission siddende, som snart vil afgive sin Betænkning. Af Betænkningen vil det ses — det tror jeg, at jeg i hvert Fald kan sige uden at røbe nogen Hemmelighed for Reformpartiets Vedkommende —, at man vil foreslaa en Folkeforsikring, en Forsikring, som omfatter alle Mennesker her i Landet. Det vil jo blive en ganske overordentlig dyr Sag; hvis den højtærede Finansminister kendte til, hvor store Summer her vil medgaa, vilde han sikkert gyse ved Tanken derom. Men enten vi nu vedtage en saadan Folkeforsikring eller ej, er der en